Total No. of Printed Pages—30

1 SEM FYUGP MIN(FIN/MKT/HRM/BNI)1

2024

(December)

COMMERCE

(Minor)

Full Marks : 60 (80 for 2023 Batch)

Time : 2 hours (3 hours for 2023 Batch)

The figures in the margin indicate full marks for the questions

Paper : MINFIN1

(Financial Management—I)

1. *(a)* খালী ঠাঁই পূৰ কৰা : 1×4=4

Fill in the blanks :

(i) _____ৰ অৰ্থ হ'ল মুঠ বৰ্তমানৰ মূল্য সৰ্বাধিক কৰা।

_____ means the maximizing the net present value.

(ii) ব্যৱসায়ৰ মুঠ চলিত সম্পত্তিত বিনিয়োগ কৰা মূলধনক _____ বুলি জনা যায়।

The capital invested in total current assets of the business is known as _____.

(iii) প্ৰকল্প এটাৰ আৰম্ভণিৰ নগদ ধন উদ্ধাৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সময়ৰ দৈৰ্ঘ্যক _____ বুলি জনা যায়।

The length of time required to recover the initial cash outlay on the project is known as _____.

(iv) _____ হৈছে কোম্পানী এটাৰ লাভ অংশধাৰকসকলৰ মাজত বিতৰণ কৰা।

_____ is the distribution of profits of a company among its shareholders.

(b) সঁচা নে মিছা লিখা : 1×4=4

Write True or False :

(i) এজন বিত্ত পৰিচালকে লাভজনকতাৰ পৰিবৰ্তে তৰলতা বজাই ৰাখিব লাগিব।

A finance manager has to maintain liquidity rather than profitability.

(ii) বিক্ৰীৰ ঋতুগত পৰিবৰ্তনৰ বাবে কাৰ্যকৰী মূলধনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰকৃতি হ্ৰাস-বৃদ্ধি হয়।

Working capital needs are fluctuating in nature due to seasonal variations in sales.

(iii) ৰেহাই দিয়া পদ্ধতিক সময়-নিৰ্ধাৰিত কৌশল বুলিও কোৱা হয়।

Discounting methods are also called time-adjusted techniques.

(iv) Modigliani আৰু Miller (M-M) তত্ত্ব অনুসৰি এটা প্ৰতিষ্ঠানৰ লভ্যাংশ নীতি প্ৰাসংগিক।

According to Modigliani and Miller (M-M) theory, the dividend policy of a firm is relevant.

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো তিনিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 4×3=12

Write short notes on any *three* of the following :

(a) মুঠ বৰ্তমান মূল্য

Net present value

(b) স্থায়ী বা স্থায়ী কাৰ্যকৰী মূলধন

Permanent or fixed working capital

(c) স্থিৰ লভ্যাংশ নীতি

Stable dividend policy

(d) নিয়মীয়া লভ্যাংশ

Regular dividend

3. (a) "এটা প্ৰতিষ্ঠানৰ দক্ষতা নিৰ্ণয় কৰিবলৈ লাভ সৰ্বাধিক কৰাটো পৰ্যাপ্ত মাপকাঠি নহয়।" বিবৃতিটো ব্যাখ্যা কৰা। 10

"Profit maximization is not the adequate criterion to judge the efficiency of a firm." Explain the statement.

অথবা / Or

(b) বিত্তীয় ব্যৱস্থাপনাৰ পৰিসৰ আলোচনা কৰা। বিত্ত পৰিচালকৰ সিদ্ধান্ত লোৱাৰ ক্ষেত্ৰসমূহ কি কি? ব্যাখ্যা কৰা। 5+5=10

Discuss the scope of financial management. What are the decision-making areas of the finance manager? Explain.

4. (a) কাৰ্যকৰী মূলধনৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা। পৰ্যাপ্ত কাৰ্যকৰী মূলধনৰ সুবিধাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 4+6=10

Explain the concept of working capital. Discuss the advantages of adequate working capital.

অথবা / Or

(b) নিম্নলিখিত তথ্যৰ পৰা *KH* Trading সংস্থাৰ কাৰ্যকৰী মূলধনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ অনুমান কৰা : 10

Estimate working capital requirements of *KH* Trading Concern from the following information :

(i) উৎপাদনৰ প্ৰত্যাশিত স্তৰ—180000 ইউনিট

Expected level of production—180000 units

(ii) কেঁচা সামগ্ৰীৰ গড় মজুত—2 মাহ

Raw materials to remain in stock on an average—2 months

(iii) প্ৰতিটো সামগ্ৰীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ সময়সীমা—1 মাহ

Processing period for each unit of product—1 month

(iv) সামৰণী সামগ্ৰীবোৰ গড় হিচাপত ষ্টকত থাকে—3 মাহ

Finished goods remain in stock on an average—3 months

(v) প্ৰেৰণৰ তাৰিখৰ পৰা গ্ৰাহকসকলক অনুমতি দিয়া ঋণ—3 মাহ

Credit allowed to the customers from the date of despatch—3 months

(vi) বিক্ৰী মূল্যৰ সৈতে ব্যয়ৰ প্ৰত্যাশিত হাৰ :

Expected rates of cost to selling price :

কেঁচা সামগ্ৰী—60%

Raw material—60%

প্ৰত্যক্ষ মজুৰি—10%

Direct wages—10%

অভাৰহেড—20%

Overhead—20%

(vii) প্ৰতি ইউনিটত বিক্ৰী মূল্য—20 টকা

Selling price per unit—₹ 20

(viii) বিক্ৰীত আশা কৰা মাৰ্জিন—10%

Expected margin on sales—10%

5. *(a)* মূলধনী বাজেট মানে কি বুজা? মূলধনী বাজেটৰ প্ৰক্ৰিয়াটো বিশদভাৱে ব্যাখ্যা কৰা। 3+7=10

What do you understand by capital budgeting? Explain the procedure of capital budgeting in detail.

অথবা / Or

(b) জৈন প্ৰতিষ্ঠান, যাৰ মূলধনী ব্যয় 10%, দুটা পাৰস্পৰিকভাৱে একচেটিয়া প্ৰকল্প *A* আৰু *B* বিবেচনা কৰি আছে, যাৰ বিৱৰণ তলত দিয়া হৈছে :

Jain Firm, whose capital cost is 10%, is considering two mutually exclusive projects *A* and *B*, the details of which are as under :

	প্ৰকল্প—A *Project—A* টকা (₹)	প্ৰকল্প—B *Project—B* টকা (₹)
বিনিয়োগৰ নগদধনৰ প্ৰৱাহ Investment cash inflow	70,000	70,000
বছৰ *Year*		
1	10,000	50,000
2	20,000	40,000
3	30,000	20,000
4	45,000	10,000
5	1,65,000	1,30,000

দুয়োটা প্ৰকল্পৰ বাবে মুঠ বৰ্তমান মূল্য 10% আৰু আভ্যন্তৰীণ লাভৰ হাৰ গণনা কৰা। 5+5=10

Compute Net Present Value at 10% and Internal Rate of Return for the two projects.

6. (a) বিভিন্ন ধৰণৰ লভ্যাংশ কি কি? এটা প্ৰতিষ্ঠানত লভ্যাংশ বিতৰণক প্ৰভাৱিত কৰা কাৰকবোৰ ব্যাখ্যা কৰা। 5+5=10

What are the different types of dividends? Explain the factors affect dividend distributions in a firm.

অথবা / Or

(b) Walter ৰ আৰ্হিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত প্ৰতিষ্ঠানটোৰ লভ্যাংশ নীতি আৰু মূল্যৰ মাজৰ ইতিবাচক সম্পৰ্ক ব্যাখ্যা কৰা। 10

Explain the positive relationship between dividend policy and value of the firm in the light of Walter's model.

(Additional 20 marks for 2023 Batch)

7. (a) "লভ্যাংশ হৈছে এক বিত্তীয় সিদ্ধান্তৰ লগতে উপাৰ্জনৰ বিতৰণ।" তুমি বিবৃতিটোৰ সৈতে একমত নে? লভ্যাংশ বিতৰণে প্ৰতিষ্ঠানটোৰ মূল্যত কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলায় তাৰ ন্যায্যতা দিয়া। 10

"Dividend is a financing decision as well as distribution of earnings." Do you agree with the statement? Justify how dividend distribution affects value of the firm.

অথবা / Or

(b) প্ৰতিষ্ঠানটোৰ মূল্যৰ ওপৰত লভ্যাংশ বিতৰণ আৰু ধৰি ৰখা উপাৰ্জনৰ প্ৰভাৱ তুলনা কৰা।

Compare the effect of dividend distribution and retained earnings on the value of the firm.

8. (a) "ধৰি ৰখা উপাৰ্জনে লভ্যাংশ বিতৰণতকৈ প্ৰতি শ্বেয়াৰত উপাৰ্জন (EPS)-ৰ মূল্য বৃদ্ধি কৰে।" ব্যাখ্যা কৰা। 10

"Retained earnings increases the value earnings per share (EPS) than distribution of dividend." Explain.

অথবা / Or

(b) Gordon ৰ আৰ্হি ব্যাখ্যা কৰা আৰু ইয়াৰ অনুমানসমূহ দিয়া। 6+4=10

Explain Gordon model and give its assumptions.

Paper : MINMKT1

(Marketing Management)

1. (a) উপযুক্ত শব্দৰে খালী ঠাঁই পূৰ কৰা : 1×2=2

Fill in the blanks with appropriate word(s) :

(i) _____ বজাৰকৰণৰ আধুনিক অভিধাৰণা।

_____ is the modern concept of marketing.

(ii) শিকন এটি _____ পদ্ধতি।

Learning is a _____ process.

(b) তলত দিয়া উক্তিসমূহ শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা : 1×2=2

State whether the following statements are True or False :

(i) লেবেলিং হৈছে পেকেজিঙৰ এটা অংশ।

Labeling is a part of packaging.

(ii) দৰ নিৰ্ধাৰণ এক অপৰিচালনা কাৰ্য।

Pricing is a non-managerial function.

2. তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 2×3=6

Answer the following questions :

(a) প্ৰতিযোগিতামূলক দৰ নিৰ্ধাৰণ কি? উদাহৰণ দিয়া।

What is competitive pricing? Give example.

(b) বিজ্ঞাপনে কেনেকৈ নৱপ্ৰজন্মক মানসিকভাৱে ঋণাত্মক প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে?

How does the advertising corrupt the mind of youngsters?

(c) 'Keep-out-pricing' সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

Explain 'keep-out-pricing'.

3. চমু টোকা লিখা : 4×2=8

Write short notes on :

(a) স্থান উপযোগিতা

Place utility

(b) বজাৰ বিভাজন

Market segmentation

4. (a) 'বজাৰকৰণ' বুলিলে কি বুজা? ব্যষ্টি বিপণন পৰিৱেশৰ বিভিন্ন উপাদানসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 3+7=10

What do you mean by the term 'marketing'? Explain the various components of micro-marketing environment.

অথবা / Or

(b) বজাৰকৰণ কাৰ্যাৱলীয়ে বজাৰ ব্যৱস্থাত এটা ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ সুনাম প্ৰতিষ্ঠা কৰাত কেনেকৈ সহায় কৰে? আলোচনা কৰা। 10

How do the marketing functions of a business help it to build goodwill in the market? Discuss.

5. (a) গ্ৰাহক আচৰণৰ সংজ্ঞা দিয়া। কিয় এটা ব্যৱসায় সংগঠনত গ্ৰাহকৰ আচৰণ অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব আছে? 2+8=10

Define consumer behaviour. Why is the study of consumer behaviour important for a business organization?

অথবা / Or

(b) গ্ৰাহকৰ আচৰণত কি কি কাৰকে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে, ব্যাখ্যা কৰা। 10

Explain the various factors that influence the behaviour of consumer.

6. (a) পণ্য পৰিকল্পনা বুলিলে কি বুজা? পণ্য পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। 3+8=11

What do you mean by product planning? Explain the significance of product planning.

অথবা / Or

(b) দৰ নিৰ্ধাৰণ কি? দৰ নিৰ্ধাৰণৰ সিদ্ধান্তত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা কাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 3+8=11

What is pricing? Explain the various factors that influence the pricing decision of product of a firm.

7. (a) প্ৰচাৰ মিশ্ৰণ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা। প্ৰচাৰ মিশ্ৰণৰ বিভিন্ন উপাদানসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা। 4+7=11

Explain the concept of promotion mix. What are the various elements of promotion mix? Discuss.

অথবা / Or

(b) তলত দিয়াসমূহ ব্যাখ্যা কৰা : 5+3+3=11

Explain the following :

(i) ব্যৱসায়ী মধ্যভোগী

Merchant middlemen

(ii) গ্ৰাহক সমবায় ভাণ্ডাৰ

Consumers' cooperative store

(iii) বিক্ৰীৰ শূন্য স্তৰ

Zero stage of sale

(Additional 20 marks for 2023 Batch)

8. (a) সমষ্টি বিপণন পৰিৱেশৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা। 5

Write a note on macro-marketing environment.

অথবা / Or

(b) 'মাৰ্কেটিং মিক্স'ৰ পৰিসৰ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the scope of 'marketing mix'.

9. (a) বৰ্তমান বজাৰকৰণৰ যুগত বজাৰ বিভাজনৰ প্ৰাসংগিকতা ব্যাখ্যা কৰা। 5

Explain the relevance of market segmentation in the present era of marketing.

অথবা / Or

(b) গ্ৰাহকৰ আচৰণ আৰু বজাৰ বিভাজন কেনেকৈ সম্পৰ্কিত ?

How are the consumer behaviour and market segmentation interrelated?

10. (a) 'বিক্ৰীৰ পাছৰ সেৱা'ৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে উল্লেখ কৰা। 5

Mention the importance of 'after-sales service'.

অথবা / Or

(b) মনোবৈজ্ঞানিক আৰু ভেদভাৱপূৰ্ণ দৰ কি ?

What are psychological and discriminatory pricing?

11. *(a)* বিভিন্ন ধৰণৰ পণ্যভাণ্ডাৰৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা। 5

Explain in brief about various types of warehouse.

অথবা / Or

(b) বিতৰণ ব্যৱস্থা বিবেচনা কৰোঁতে কি কি উপাদান বিবেচনা কৰিব লগা হয়, ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the factors that should be considered in selection of distribution channels.

Paper : MINHRM1

(Human Resource Management—I)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

Answer the following as directed :

(a) মানৱ সম্পদ পৰিচালনা আৰু মানৱ সম্পদ উত্তৰণৰ মাজত এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা। 1

State one difference between Human Resource Management and Human Resource Development.

(b) ব্যক্তিগত কচিং হ'ল এটা কৰ্ম অৱস্থানৰ বাহিৰত প্ৰশিক্ষণ পদ্ধতি।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা) 1

Coaching is an off-the-job training method.

(Write True or False)

(c) কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ আৰু কৰ্মচাৰী বাছনিৰ মাজত থকা এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা। 1

Mention one point of distinction between Recruitment and Selection.

(d) পদোন্নতি মানে উচ্চতৰ পদৰ পৰা পতন আৰু পদাৱনতি মানে উচ্চতৰ পদলৈ উত্থান।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা) 1

Promotion means decrease in rank and demotion means increase in rank.

(Write True or False)

(e) সমুপস্থিতকৰণ বুলিলে কি বুজা? 1

What do you mean by induction?

(f) VRS-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা। 1

Write the full form of VRS.

(g) ফেক্টৰী আইন, ১৯৪৮-ৰ দুটা বিধান উল্লেখ কৰা। 2

Mention two provisions of Factories Act, 1948.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত যি কোনো তিনিটাৰ চমু টোকা লিখা : 4×3=12

Write short notes on any *three* of the following :

(a) নিয়োগৰ বাস্তৱিক দৰ্শন

Realistic philosophy of recruitment

(b) সংবেদনশীল প্ৰশিক্ষণ

Sensitivity training

(c) আনুষংগিক সুবিধাসমূহ

Fringe benefits

(d) কৰ্মশক্তিৰ সংমিশ্ৰণ

Workforce diversity

3. (a) মানৱ সম্পদ পৰিচালনাৰ কোনবিলাক কাৰ্যই এটা সংগঠনৰ কৰ্মশক্তি বৰ্তাই ৰাখি লক্ষ্যত উপনীত হোৱাত সহায় কৰে? 10

Which functions of human resource management helps to maintain a work-force for attaining the organizational goals?

অথবা / Or

(b) ব্যৱসায় সংগঠনসমূহে মানৱ সম্পদৰ কাৰ্যকলাপসমূহৰ ক্ষেত্ৰত মুখামুখি হোৱা আভ্যন্তৰীণ প্ৰত্যাহ্বানবিলাকৰ মূল কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the key factors of internal challenges of human resource activities faced by the business organizations.

4. (a) 'কৰ্ম বিশ্লেষণ' কি? কৰ্ম বিশ্লেষণ প্ৰস্তুতকৰণত জড়িত থকা বিভিন্ন পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰা। 2+8=10

What is 'job analysis'? Discuss the various steps involved in the preparation of job analysis.

অথবা / Or

(b) কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ বুলিলে কি বুজা? কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহৰ বিভিন্ন উৎসসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 2+8=10

What do you mean by recruitment? Discuss the various sources of recruitment.

5. (a) ভাল প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী এটাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 10

Explain the essential steps of a good training programme.

অথবা / Or

(b) 'কেৰিয়াৰ' শব্দটোৰ সংজ্ঞা লিখা। কেৰিয়াৰ উন্নয়নৰ পদক্ষেপসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 2+8=10

Define the term 'career'. Explain the steps in career development.

6. (a) 'ক্ষতিপূৰণ'ৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা। এটা ঔদ্যোগিক সংগঠনত কৰ্মচাৰীসকলৰ ক্ষতিপূৰণ ব্যৱস্থাত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা উপাদানসমূহ কি কি? 2+8=10

Discuss the concept of 'compensation'. What are the factors which affect compensation of employees in an industrial organization?

অথবা / Or

(b) কৰ্মচাৰীৰ ক্ষতিপূৰণৰ নিয়ন্ত্ৰণমূলক বিধানসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the regulatory provisions relating to employees' compensation.

(Additional 20 marks for 2023 Batch)

7. (a) মানৱ সম্পদ পৰিচালনাৰ উৎপত্তি আৰু উৎকৰ্ষৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা। 5

Write a note on genesis and growth of human resource management.

অথবা / Or

(b) মানৱ সম্পদ পৰিচালকৰ ভৱিষ্যতৰ ভূমিকা পৰীক্ষণ কৰা।

Examine the future role of human resource managers.

8. (a) সাক্ষাৎকাৰৰ সময়ত মানিচলিবলগা বিভিন্ন গাইডলাইন-সমূহ আলোচনা কৰা। 5

Discuss the various guidelines to be followed for an interview.

অথবা / Or

(b) নিযুক্তিৰ তাৎপৰ্য বৰ্ণনা কৰা।

Describe the significance of placement.

9. (a) কাৰ্যবাহী বিকাশৰ উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 5

Explain the objectives of executive development.

অথবা / Or

(b) আত্মবিকাশৰ ক্ষেত্ৰসমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the areas of self-development.

10. (a) কৰ্মচাৰীৰ স্বাস্থ্যৰ বিভিন্ন মাত্ৰাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা। 5

Explain the various dimensions of the employees health.

অথবা / Or

(b) কৰ্মচাৰীৰ সামাজিক স্বাস্থ্য সম্পৰ্কে এটি টোকা লিখা।

Write a note on employees social health.

Paper : MINBNI1

(Indian Banking System)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) ভাৰতত প্ৰতিষ্ঠা হোৱা প্ৰথমটো বাণিজ্যিক বেংক আছিল _____ ।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

The first commercial bank established in India was _____.

(Fill in the blank)

(b) ভাৰতীয় নেছনেল পেমেন্টছ কৰ্পৰেছনে ভাৰতত ইউ.পি.আই. বিকাশ কৰে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

National Payments Corporation of India has developed UPI in India.

(Write True or False)

(c) অন্য ঋণৰ তুলনাত ব্ৰীজ ঋণৰ সুদৰ হাৰ বেছি।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Bridge loans have higher interest rate compared to other loans.

(Write True or False)

(d) অৰিয়েন্টেল বেংক অৱ কমাৰ্চ আৰু ইউনাইটেড বেংক অৱ ইণ্ডিয়া একত্ৰিত হৈ _____ হয়।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

Oriental Bank of Commerce and United Bank of India merged into _____.

(Fill in the blank)

(e) ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংক _____ চনত ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ কৰা হৈছিল।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

RBI was nationalized in the year _____.

(Fill in the blank)

(f) অনুসূচিত বেংকসমূহ ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংকৰ _____ অনুসূচিত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

Scheduled banks are listed in the _____ schedule of RBI.

(Fill in the blank)

(g) সংবাদদাতা বেংকিঙত 'নষ্ট্ৰ' আৰু 'ভষ্ট্ৰ' একাউন্ট প্ৰাসংগিক।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Nostro and vostro account is relevant in correspondent banking.

(Write True or False)

(h) ইউ.পি.আই. ভিত্তিক ভাৰতত প্ৰথমটো মোবাইল পেমেন্ট এপ কোনটো হয় ?

Which is the first mobile payment app in India based on UPI?

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো তিনিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 4×3=12

Write short notes on any *three* of the following :

(a) ছিণ্ডিকেটেড ঋণ চুক্তিৰ সৈতে জড়িত পক্ষসমূহ

Parties involved in a syndicated loan arrangement

(b) ভাৰতত বেংকসমূহৰ ব্যক্তিগতকৰণ খণ্ড, ১৯৯১

Privatization of banks in India post, 1991

(c) মোবাইল ৱালেট

Mobile wallet

(d) বেংকাশ্বুৰেন্স

Bancassurance

(e) ৰিয়েল টাইম গ্ৰছ ছেটেলমেন্ট (আৰ.টি.জি.এছ.)

Real-time gross settlement (RTGS)

(f) ফেক্টৰিং

Factoring

3. (a) স্বাধীনতাৰ পিছৰ সময়ছোৱাত ভাৰতত বেংকৰ উন্নয়নৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 10

Discuss the development of banking sector in India after Independence.

অথবা / Or

(b) ১৯৬৯ আৰু ১৯৮০ চনত ভাৰতত বেংক ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণৰ উদ্দেশ্যসমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the objectives of bank nationalization in India in 1969 and 1980.

4. (a) শাখা বেংকিং ব্যৱস্থাৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 6+4=10

Explain the advantages and disadvantages of branch banking system.

অথবা / Or

(b) ভাৰতত ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংকসমূহৰ একত্ৰীকৰণৰ আঁৰৰ কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the reasons behind amalgamation of public sector banks in India.

5. *(a)* মিউচুৱেল ফাণ্ডৰ শ্ৰেণীবিভাজনৰ বিষয়ে বিতংভাৱে আলোচনা কৰা। 10

Discuss in detail the classification of mutual funds.

অথবা / Or

(b) তলত দিয়াবোৰৰ পাৰ্থক্য লিখা : 5+5=10

Distinguish between the following :

(i) বাণিজ্যিক বেংক *বনাম* সমবায় বেংক

Commercial Bank *vs.* Cooperative Bank

(ii) পাইকাৰী বেংকিং *বনাম* খুচুৰা বেংকিং

Wholesale Banking *vs.* Retail Banking

6. *(a)* বাণিজ্যিক বেংকে আগবঢ়োৱা বিভিন্ন প্ৰতিনিধিমূলক সেৱাসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the various agency services rendered by commercial bank.

অথবা / Or

(b) তলত দিয়াবোৰৰ বৰ্ণনা কৰা : 5+5=10

Explain the following :

(i) ইউ. পি. আই. ব্যৱস্থা

UPI system

(ii) মোবাইল বেংকিং

Mobile banking

(Additional 20 marks for 2023 Batch)

7. *(a)* বাণিজ্যিক বেংকৰ কাৰ্যসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the functions of commercial banks.

অথবা / Or

(b) শাখা বেংকিং আৰু গোট বেংকিং ব্যৱস্থাৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ লিখা।

Write the differences between Branch Banking and Unit Banking System.

8. *(a)* বাণিজ্যিক বেংক আৰু কেন্দ্ৰীয় বেংকৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যসমূহ লিখা। 10

Distinguish between Commercial Bank and Central Bank.

অথবা / Or

(b) ইণ্টাৰনেট বেংকিঙৰ সুবিধাসমূহ লিখা।

Write the advantages of Internet banking.

★★★